

Montrealis 6. jaan. 72.

Armas Herman!

Head, õnnelikku, tervisrohkete ja edurikast uut aastat sulle ja su abikaasale meie mõlemi poolt. Täna saabus sinu 2. jaan. kiri ja 12. 12. kiri saabus juba enne jõhi. Aitäh nende eest! Mul on hea meel, et filmid pärale jõudsid. Miks aga pöördunud oma nime ei ütelnud jääb ka minule täiesti arusaamatuks. Ma ei tunne teda ka väga hästi, olen paar korda kohanud ja pisut juttu ajanud. Kui aga kuulsin, et ta Stockholmis töötab, siis oli mul kava kohe valmis teda paluda filmid kaasa võtta, mida ta ka heameelega tegi.

Oma elmises kirjas sa palud selgust Sudbury täienduskooli kohta. Seal tuli mulle vastus, et kool varem tegutses nime õpilasega. Nüüd pole aga enam neidki ja pole ka kooli. See oli vastus ankeedile, kui meie ülevaadet koostasime. Kohtasime viimasel eesti organisatsioonide konverentsil Torontos 1970 a. sügisel hr. A. Matkunit, kes toetas tugevalt ühte mu ettepanekut, ja ajasime ka eraviisil juttu. Ta on endine õpetaja ja hea rahvusliku vaimuga inimene. Kooli seal ka tol ajal ei olnud, aga ta arvas, et võib-olla saab tulevikus midagi eesti noorte

heaks ka seal ära teha, eriti kuna tal es-
seisab pensionile minek ja alga jääb rohkem
vabaks. Kalendris on muidugi see kool kirjas,
vist vanadest algadest jäänud, mida aasta-
aastalt edasi trükitakse. Samuti pole Kitchene-
neris ega St. Catharines kooli, nagu mõnes
kalendris ikka veel kirjas on. Kitcheneris
on mul üks tuttav pere, kellele ma saatsin
oma õppekavad ja kes ise õpetasid lapsi
nende järgi. Tänavu aastal aga võivad nad
lapsed Hamiltoni kooli, mis on ikkagi parem
kui kodus õpetamine, ma arvan nü. Laps
vajab õppimisel ühiskonda ja Hamiltonis on
korralik kool.

Hea oli lugeda Su kirjast, et mu „Lumehelbed“
rahvale meeldis. Mu lugusid ikka mängitakse
siin ja seal. Chicagos on kõik lood sellest
raamatust mängitud ja olen siit hilisemaid-
ki lugusid saatnud lisaks. „Jõulu toodi oo-
tel“ mängiti Seelionul ja Peetri koguduse pü-
hapäevakooli jõuluõhtul ^{Torontos}, mille kohta ka väga
meeldis arvustus oli kirjutatud. Nü et raamat
täidab oma otstarbe. Ka Austraalias on pal-
ju seda kogu kasutatud, nagu kooliõde kirju-
tas. Mul on vahelpeal päris mitu lugu kogunud,
mida võiks uuesti läbi töötada ja koguse senda.
Selles võiks olla 3 suuremat hõidentit, 5 jõulupilti
ja mõned laulud, mis pole veel laiemalt levinud.
Ühe laulu kirjutasin oma vana tädil suust

üles, see on vana kirikuviis, mida meie kodus lastena laulsime: „Järguvi täht”. Ühe soome laulu tõlkisin tänavu jõuluks: „Engel saatjaks”. Need laulud saatsin ka Harri Kiiskile, oma koolivennale Rakvere päevilt, kes koostab uut laulude kogu. See tuleb kindlasti hea koguv, sest hr. Kiisk on asjatundja oma alal. Nü on kogunenud mõndagi, mida võiksid ka teised koolid kasutada. Isikulisim on, kuidas väljaandmist korraldada. Hr. W. Mueld kunagi rääkis, et kui on vaja väljaandmist toimetada, siis saavat seda kindlasti Stockholmis kõige paremini teha? Kas on nü? Ja mida arvad sina, Herman, kas oleks üldse vaja seda kogu? Võib ju veel mõned aastad oodata, siis kogub rohkem.

Laadan sulle tänavuaastase „Kadunud Kuusekese” ja möödunud aasta „Jõulutähed” tutvumiseks. See on aga nüüelda toormaterjal, mis vajab esinemisvalmis seadet: lavameeleolu, pilt, liikumised, mõni väike osa veel juurde. Ma oma jaoks seda juurde ei lisa, seda seon ja seletan õpetamisel nüüü. Aga üldise pildi annab ta Kõnulegi. Kui neid keegi kasutada soovib, siis ma täiendan neid vastavalt.

Tänavu keradeks karatsen kirjutada „Pillelehe reitri” näidendiks A. Kitzbergi lastejutu

4
järgi. Raami ja mõned lõigud olen juba
valmis teinud, suurem töö seisab ees. Kevad-
pida on kavas 8. aprillil ja ega sinna enam
palju aega ei olegi. Pean ruttama. Lapsed on ka
juba õhinaga ootamas. Ega mul osalistega ras-
kusi pole, neid jätkub ikka, ja senini on kõik
hoolsalt oma ooad pähe õppinud. Keninipole
keegi kurtunud, et osa on raske. Imelik see on,
ennemini virisevad lastevanemad, kui lapsed.

Jah, nüüpalju koolijuttu. Töö läheb jälle edasi
ja pingutama peab. Vaatame, mis siis suvi
head toob? Suur kohtumine tuleb ju Torontos.
Kas kavatsed ka sügavale sel puhul tulla?
Kuskil lehes oli nagu juttu, et Sul on kavas
teine Ameerika reis? Oleks tore jälle kohata!

Jääme siis jällekuulmisele. Palju tervisi
ja häid soovide meie õpetajatelt ja koolipoistelt!
Et ikka jätkuks jõudu ja oleks eda heade
ülesannete ja eesmärkide saavutamiseks.

Kirike head! Lail.

Kadunud kuuseke:

K.Vaikla.

Osalised:

Jutustaja:

Lumemees:

I Kuusk:

I Lumehelves:

II Kuusk:

Lumehelbed:

III Kuusk:

* * * * *

Jutustaja:

Jõulueelsel kaunil ajal
võtsid kelgu Mikk ja Mai.
Pühiks otsida on vaja
kuuske, mis nii kahar, lai.

Üle lumehange rühib
metsa poole lastepaar.
Kuuseta ei ole pühi,
jõulumees ei tulla saa!

Päike särab, lumi ere.
Varsti leiti lagendik,
kus on kena kuusepere.
Kaunima sealt valis Mikk.

Veeretati rõõmsal meelel
suuri palle metsa sees.
Ja kui mindi koduteele,
maha jäi neist lumemees.

Mitu päeva möödus sellest.
Vaikselt seisis metsapuud,
kuni oma kadun'd vellest
juttu tegid kuuse-suud.

I Kuusk: Kuhu küll viidi meie vanem vennake? Ta on ikka veel ära, kuigi päike on vahepeal meist juba mitu korda üle käinud.

II Kuusk: Ei ole kelleltki nõu küsida, kus ta võiks olla. Teised puud ja põõsad - võib-olla teaksid nemad? Aga nad on oma haljad kuued maha puistanud ja magavad kõik sügavas talve-unes.

III Kuusk: Ei nemadki vist tea. Küll teaksid aga linnud meile jutustada, kui nemad veel siin oleksid. Suvel vidistasid nad tihti oma lendudest võõrastele maadele ja imelikkudest asjadest seal. Aga enne veel kui lumi tuli, lendasid linnud kaugele ära.

I Kuusk: Need inimlapsed, kes meie velle ära viisid, tegid, näe, lumest ühe mehe. Võib-olla võime temalt nõu küsida. (Hüüab) Lu-me-mees! Kuu-le! Lu-me-mees!

II Kuusk: Ei ta kuule meid ühtigi. Tukub vist samuti nagu põõsad ja puud.

III Kuusk: Hüüame kõik korraga, ehk siis kuuleb!

I, II ja III Kuusk: (Hüüavad): Lu-me-mees! Lu-me-mees!

Lumemees: (Ärkaab unest.) Hm! Mis? Keegi nagu hüüdis. Hm! Olin vist tukkuma jäänud. (Ohkab.) Ah, siin metsas on nii palav ja vähe tuult. Jah, külma põhja-tuult ja paugutavat pakast oleks vaja, siis ei poe uni põue. Kes mind siin ikka hüüda võis? Nägin vist niisama und.

I Kuusk: Ei näinud sa und, lumemees. Meie siin hüüdsime ja tahtsime sult nõu küsida.

Lumemees: Ah või hüüdsite? Arvasin, et kõik siin mu ümber tukuvad ja mina üksik olen jäänud tuisutaati ja pakasepoisse ootama. On siis teisigi veel üleval. Noh, mis nõu tahtsid küsida.

II Kuusk: Nägid ehk isegi, kuidas kaks inimlast meie vanema venna ära viisid. Kas tead ehk sina, lumemees, kus ta võiks olla ja kas ta varsti tagasi tuuakse?

Lumemees: Kas mina peaksin seda teadma? Hm! Ei minaküll ei tea. Seisan siin niisama kui teiegi. Ei saa minna vaatama, kuhu ta viidi. Küll meie nõu leiame. Näh, oleks külmem, siis teaks kohe, aga siin on nii soe ja sellepärast võtab mõtlemine aega. Kui nüüd tuleks ometi külm tuulehoog või tuisutaat ise. (Sisse tulevad tantsusammul lumehelbed ja ringlevad kuuskede ja lumememme ümber).

Lumemees: (Räägib liikumise ajal edasi.) Tuisutaat ... tema saaks aidata. Jah, muidugi! Tema tütreid võiksid kuuse kohe üles otsida. Kuulge, tuisutütred, tulge siia! (Lumehelbed kogunevad lumemehe ümber.) Lugu on nii, et siin tahavad väikesed kuuse-pojad teada, kus on nende vanem veli. Ta on juba mitu päeva ära olnud. Minge paluge tuulevana, et ta teid ringi lennutaks. Otsige igalt poolt, ka inimeste juurest. Võib-olla leiab kuuse üles ja vaa-dake, mis tenaga on juhtunud. Tulge siis siia jälle tagasi.

I Lumehelbes: Küll me kuuse üles otsime. Oleme varsti jälle tagasi. (Kõik helbed lähevad jooksusammul ära.)

Jutustaja: Tuul nüüd tormas, tuul seal rassis,
tuisutütred ringi tassis.
Puhata ei olnud mahti,
kuna peeti hoolsalt jahti
mööda metsi, võsastikke,
mööda laiu lagendikke,
kuni saabus õhtu pime -
siis vast leidsid - oh sa ime!

Kuusk, näe, kauneis ehteis juba
särab küünlais keset tuba.
Tema ümber lastepere
ütleb jõuluvanal tere!

(Sisse tulevad lumehelbed ja moodustavad poolsõõri.)

I Lumehelbes: Leidsime lõpuks ometi teie kuusevelle. Küll oli aga otsimist!

Kõik helbed:

/3.....

Kõik helbed:

Eemal inimlaste juures
helevalges toas suures
seisab õnnes kuusevend.

Ehted kullast, hõbeniidist.
Särab ta kui härmasiidis
nagu virmaliste lend.

Küünal igal oksal ripub,
tähtki kõrgel ladva tipul.
Kuusk kui haldjas laste ees.

Täna iga tuppa sooja
tuleb külla rõõmutooja
armastatud jõulumees.

I Lumehelves:

Tänaseks üks soov on meile
kaasa antud põhjarajalt.

(Kõik helbed tõstavad ehte üles):

Rõõmsaid pühi teile!

Kõik helbed:

Rõõmsaid pühi teile!

J Õ U L U T Ä H E D.

(Karl Vaikla)

Osalistes:

I Tüdruk:

I Täht:

II Tüdruk:

II Täht:

III Tüdruk:

Tähetüdrukud ja tähepoisid.

* * * * *

- I Tüdruk: Kas olete vaadanud, kuidas jõuluööl tähed taevas eriliselt vilguvad? Vanaema rääkis mulle, et jõuluööl koguni tähti alla maapeale langeb. Need tähed tulevad inimesi rõõmustama, neid, kellel südamed kurvad. Tähed toovad ka valgust sinna, kus jõuluküünlaid ei saa süüdata.
- II Tüdruk: Jõulutähed sündisid samuti esimesel jõuluööl. Kui Jeesuslaps siia maailma tuli, pidi ta esimese öö Petlemmas loomade laudas heinte peal magama. Tal ei olnud ruumi inimeste juures. Öö oli pime, aga laudas oli suur valgus, sest Jeesuslapse ümber muutus kõik säravalt valgeks. Heina-kõrtest ja rohu-libledest said tuhanded jõulutähed, mis nüüdki veel taevas säravad. Nende särast muutub ka jõuluöö valgeks.
- III Tüdruk: Kui jõululaps minu juurde tuleks, ei ajaks ma teda mitte ära. Ma annaksin talle oma pehme voodi ja sooja teki magamiseks. Ka kõik oma nukud ja mängukannid annaksin ma talle mängimiseks. Paneksin suured säravad küünlad aknalauale, et kõik inimesed teaksid tulla jõululast vaatama. Oi, see oleks alles õige jõuluõhtu!
- I Tüdruk: Aga vanaema rääkis ka, et meie isade maal tohib ainult salaja jõuluõhtut pühitseda. Et Eestis ei tohi kodudes süüdata küünlaid jõululapse tulekuks. Vanaema teab veel, et jõuluõhtul on taevas avatud inimeste palvetele. Kui hea inimene palub, siis tema soovid täidetakse. Meiegi võiksime täna üheskoos jõuluinglit paluda, et ta läheks tähtedega meie väikesele kodumaale jõuluvalgust viima.
- III Tüdruk: Võib-olla täidavad tähed meie jõulusoovid, kui meie neid palume? Küll oleks tore, kui mõni täht alla maapeale meiegi juurde tuleks! Küll see meid alles rõõmustaks! Aga palume nüüd kõik jõuluinglit:

Kõik:

Armas jõuluingel kõrgel,
kus on täht nii särav,
vaata heldelt meie peale
ava taeva värav!

Kuule meie väikseid soove
ja me palve täida:
täna õhtul Eesti taevas
jõuluvalgus läida.

2.

9

Vabadus too kodumaale
aja mured ära,
süüta jälle igas kodus
jõulurõõmu sära.

(Sisse tulevad tähed.)

- I Täht: Kuulsime üleval tähetaevas teie palvet ja soove ning rut-
tasime alla maa peale. Täna, jõuluõhtul, tuleme ikka nende
juurde, kes meid puhta südamega kutsuvad. Täna õhtul viime
paljudesse kodudesse taevasära ja rõõmu - sinna, kus meid
oodatakse. See on jõululapse kingitus, mis taevast inimes-
tele antakse.
- II Täht: Täna viime ka palju soove ja häid palveid ühelt inimeselt
teisele kaugete merede ja mägede taha. Võib-olla viipame
sullegi täna tähesillalt, kui keegi sulle soove ja tervi-
tusi on meie kaudu saatnud. Ja kui teil on soove meiega
teele saata, ükskõik kuhu, siis viibake meile tähevallas,
küll meie kuuleme.
- II Tüdruk: Sinu vanaema jutt oli tõsi. Jõuluõhtul tulevad tähed tões-
ti maa peale inimeste hulka. Armsad tähed! Täitke meie väi-
ke palve ja minge süüdake igal pool eesti kodudes jõuluval-
gus, et meie, lapsed, võiksime täna siin ja ka kodumaal
jõululapse tulekust rõõmu tunda.
- I Täht: Seda meie teeme rõõmuga. Jõulurahu jäägu siin teiega!

(Tähed süütavad säraküünlad.)

Kõik tähed:

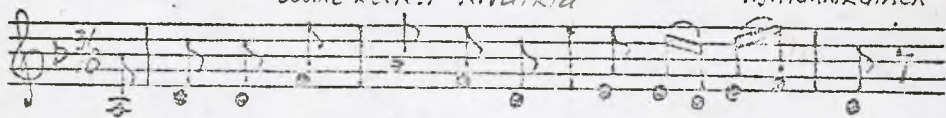
Üle mitme maa ja mere
liigub jõuluvalgus ere
tähesäras taevateel
külastama iga maja
kuhu taeva-valgust vaja
jõulurõõmuks viia veel!

Soovidega, mis meil antud,
rajast rajani mis kantud,
lähme alla täheteelt.
Toome mured, valud ära,
süütame seal taevasära
rõõmustama kõigi meelt.

Ingei saotjaks.

Soomie keelest K. Vaitla

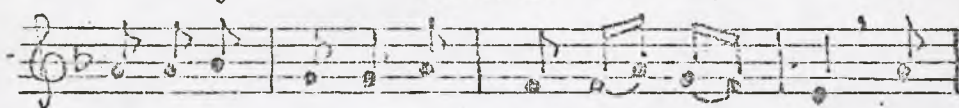
P.J. Hannikainen

1. On sü-ga-vas laa-nes lops väi-ke-ne teel.
2. Laos vöö-ras, sääl pi-me ja tal-vi-sel teel

1. Ta saot-jaks ju in-gel-gi il-mu-nud sääl. Kui
2. on ra-jad-ki li-be-dad rän-da-ja eel. Ei

1. vä-sib lops käl-es, ei ko-du veel näe. Siis
2. min-nes siis ku-ku, ei ek-si-da saa-kui

1. in-gel tal' arm-sas-ti u-la-tab kõe. Siis
2. ing-li-ga kä-si-käes ko-ju läed sa. Kui

1. in-gel tal' arm-sas-ti u-la-tab kõe!
2. ing-li-ga kä-si-käes ko-ju läed sa!